

Behandling av akut hälseneruptur. Jämförelse mellan kirurgisk och icke-kirurgisk behandling, med hälsoekonomisk utvärdering

Jon Karlsson

Göteborgs universitet, Institutionen för de Kliniska Vetenskaperna

Projektnummer: P2010-0067

Bakgrund och syfte med projektet

Akut hälseneruptur är en vanlig skada, speciellt hos medelålders män. Skadan är ofta förknippad med motionsidrott, framför allt racketsporter. Incidensen visar sig vara stigande, något över 10/100 000 invånare per år med en medelålder 35-45 (40 år). Män dominerar c:a 9/10. Behandlingen av akuta hälsenerupturer är mycket omdebatterad. Över 800 behandlingsstudier finns rapporterade på Medline, dock endast ett fåtal med god vetenskaplig metod, dvs. prospektiva, randomiserade, kontrollerade. Endast 12 randomiserade studier finns publicerade, dock inte alla med goda vetenskapliga metoder. Den traditionella behandlingen har varit kirurgisk med sutur eller rekonstruktion, men under sent 70-tal introducerades icke-kirurgisk behandling som fick stort genomslag under 80-talet

Pga. risken för postoperativa komplikationer har kirurgisk behandling ifrågasatts. Omfattande hudnekroser och djupa infektioner är de största problemen. I en avhandling från Göteborgs Universitet jämfördes icke-operativ behandling med gips i 4+4 veckor med kirurgisk behandling med immobilisering under lika lång tid. På grund av högt antal kirurgiska komplikationer, många av allvarlig karaktär, rekommenderades icke-kirurgisk behandling efter denna studie.

Populärvetenskaplig sammanfattning av projektresultaten

Akuta totala hälsenerupturer drabbar vanligtvis män i 40-års ålder under fysisk aktivitet, där badminton och andra racketsporter dominerar. Förekomsten av hälsenerupturer har visats öka de senaste åren. Rehabiliteringen efter denna skada tar lång tid och det är först efter 6-9 månader som en idrottare kan återuppta idrottsaktivitet på samma nivå som skadan. Det har också visats vara svårt att återfå full styrka i vadmuskulaturen. Många av dessa patienter avstår från att återgå till tidigare aktivitet på grund av rädsla för att senan skall gå av igen. För att optimera rehabiliteringen och för att kunna avgöra om en patient är redo för att återgå till idrott är det viktigt att inte bara utvärdera patienternas upplevda besvärnivå utan också utvärdera olika aspekter av funktionen i vadmuskel- och hälsena.

Denna studie förväntas ge ökad kunskap om återhämtning av underbensfunktion samt återgång till idrott efter akut total hälseneruptur. Med dessa data kan vi sedan jämföra funktionen med patientens upplevda besvär och fysiska aktivitetsnivå och därmed kunna belysa vilka funktionella aspekter som är viktigast för återgång till fysisk aktivitet och idrott.